

BRANJE JE ZNANJE

Zakaj brati?

Dobro razvita bralna zmožnost učenca je pomemben dejavnik njegove učne uspešnosti. Razvijanju teh zmožnosti v šoli in doma namenjamo posebno pozornost. To je pomembno še zlasti v prvem triletju, v katerem poteka pri otrocih intenziven razvoj temeljnih bralnih zmožnosti. Cilj je, razviti avtomatizirano tehniko branja ob ustreznem bralnem razumevanju ter kasneje, v višjih razredih razviti bralno pismenost do stopnje funkcionalne pismenosti.

Pri branju in opismenjevanju so pomembne štiri dejavnosti, skozi katere komuniciramo z okoljem. Te dejavnosti so: **govorjenje in pisanje** (sporočila tvorimo in oddajamo v okolje), ter **poslušanje in branje** (sporočila sprejemamo). Pomembno je, da so pri razvijanju bralne pismenosti prisotne vse štiri komunikacijske spretnosti.

Poslušanje in branje

Poslušanje in branje sta med seboj močno povezani dejavnosti. Napredek pri eni se pogosto pokaže tudi v napredku pri drugi. Prav zato je pomembno, da starši ne prenehajo brati otroku takoj, ko začne sam dekodirati in povezovati črke, besede in povedi. To je obdobje, ki nas nagovarja k temu, kaj lahko otrok stori sam in kaj lahko doseže s pomočjo odraslih. Mlajši učenci dojemajo bralne vsebine v celostni povezavi z njihovimi aktivnostmi v resničnem življenju. Vsebine vidijo v slikah, zato je pomembno, da poteka proces učenja branja postopno, od poslušanja branja, ko jim berejo odrasli, do samostojnega branja. Poleg učiteljev imajo pomembno vlogo pri razvoju branja svojih otrok tudi starši.

Kaj brati?

Vsebine, ki so otroku izkustveno blizu. V začetku so to pravljice in pesmi iz otroške literature z veliko ilustracijami. Zelo primerna so besedila s slikopisi, kjer je del besedila v slikah, del pa v tiskanem besedilu. Odrasel in otrok bereta skupaj, odrasel prebere tiskano besedilo, otrok pa sliko. Kasneje otroke zanimajo različna besedila, ko so: vabila, voščila, napisi na ustanovah, opozorila, skratka vse, kar sreča v svojem okolju. Otrokova usmerjenost k učenju pa pritegne tudi besedila, iz katerih pridobiva informacije; to so razni priročniki, revije, internet.

Brati glasno ali tiho?

Prav je oboje, glasno in tiho branje. Branje je zelo kompleksen proces, ki združuje dekodiranje črk, besed, povedi, besedila. Prebrano mora bralec pretvoriti v pomen ter naslednjo stopnjo - razumevanje. Pri glasnem branju je potrebno prebrano vsebino še pretvarjati v izgovorjavo. V zgodnjem obdobju, ali če imajo težave, otroci težko zmorejo vse povezave, zato je običajno eden teh elementov izpuščen; pogosto je to razumevanje. Ko otrok bere glasno, lažje spremljamo njegov napredek. Tiho branje pa praviloma bolje pripomore k razumevanju in učenju.

Monika Fritz,
učiteljica razrednega pouka

